

VIZUÁLIS FAVIZSGÁLAT ÖSSZEGZÉSE

NAGYTARCSA,
EVANGÉLIKUS TEMPLOM
KERTJÉBEN ÁLLÓ FÁKRÓL

BEMUTATKOZÁS

2008. **tájépítésmérnök**

2022. **favizsgáló szakmérnök**

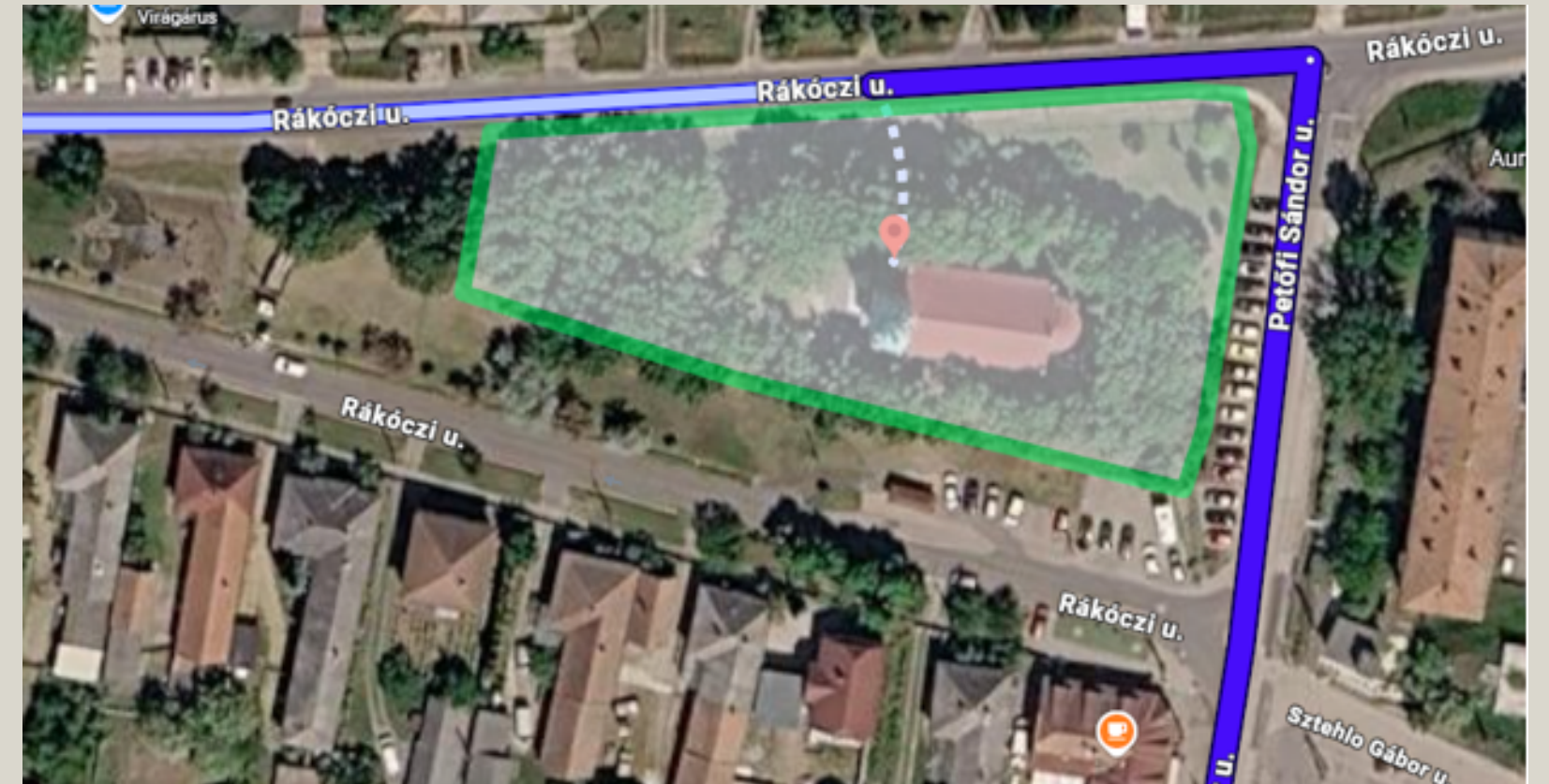
2022 óta

- vizuális favizsgálatok (egyedi és állományszintű)
- műszeres favizsgálatok
(húzásos gyökérstabilitás vizsgálat)
- tanácsadás, lakossági szemléletformáló előadások
szervezése, lebonyolítása

FAVIZSGÁLAT OKA:

- Nagytarcsa Evangélikus templom környékén 72 db, az InfoGarden által már azonosított fa vizuális vizsgálata és állapotfelmérése szükséges.
- A feladat a fák részletes egészségi és statikai állapotának vizsgálatára, valamint a szükséges beavatkozások meghatározására terjedt ki.
- **A vizsgálat célja a korábbi alapkataszterre építve a fák (főként a hársfák) kezelési és fenntartási javaslatainak kidolgozása.**
- **Amit az ezüsthársról tudni érdemes...**

MÓDSZERTAN

VITALITÁS VIZSGÁLATA: (a lombozat sűrűsége, színe és az idei hajtásnövekmény alapján):

- „+” normál vitalitású egyed (zöld színnel jelölve)
- „-„ csökkent vitalitású egyed (narancsszínnel jelölve) (pl. sárguló levelek, ritkuló lomb)
- „- -„ erősen csökkent vitalitású egyed (piros színnel jelölve) (pl. elszáradt nagy ágak, kevés, ritka lomb)

KÜLPONTOSSÁG VISZGÁLATA:

- „OK” középpontos egyed (zöld színnel jelölve)
- „E” enyhén külpontos egyed (sárga színnel jelölve)
- „K„ közepesen külpontos egyed (narancsszínnel jelölve)
- „J„ jelentősen külpontos koronájú egyed (piros színnel jelölve) (pl. állomány szélén álló, féloldalas koronájú egyed)

Felmérés időpontja			Fafaj latin és magyar neve	Törzskörméret(cm)	Tőzsátmérő (cm)	Törzsmagasság (m)	Famagasság(m)	Koronaátmérő(m)	Fa vitalitása "v" normál, "c" csökkent, "r" erősen	Külpontosság ("E" enyhé, "K" közepes, "J" jelentős, "M" súlyos)	Kivágás egészségi állapot, károkozás miatt (X ha károkozás prioritása)	Beavatkozási javaslat	Gyökérzet, gyökérnyakon azonosítható rendellenességek	Törzsen azonosítható rendellenességek	Koronaalapon, koronában azonosítható rendellenességek	Beavatkozási javaslat
Sz	Info	Garden az.														
2026.07.07	11	0002079NT	Tilia tomentosa Ezüsthárs	124	40	2,5	12	8	+	K			vízben és tápanyagban szegény talajon, járdától 2,5 m-re, kerítéstől 3,5 m-re, nyílt talajfelszínű, gyepten álló fa ép, de aszimmetrikus formájú gyökérnyak	törzsen nagy alvó rügycsomók, 2 m-en minden irányba levágott ágak némely bekorhad, némely záródott járd felől kalluszosodott szélű sérülés a koronaalapi a törzskerület felén, megvastagodással +elhalt kéreg, kéregleválás, rovarnyílások	koronában szűk V elágazás szárazság, ritkás korona, levélsárgulás száraz ágak és -végek d max= 6-8 cm 1,5-2 m hosszú túlnyúló ágak É (főút) felé, közepesen külpontos korona	- élőhelyi feltételek javítása - szárazság* - külpontosság csökkentése
													vízben és tápanyagban szegény talajon, járdától 2,5 m-re, kerítéstől 3,5 m-re, nyílt talajfelszínű, gyepten álló fa ép, de aszimmetrikus formájú gyökérnyak	törzs enyhén dől K-DK felé	keskeny, hosszúságos korona felülről	- élőhelyi feltételek javítása

MÓDSZERTAN

BEAVATKOZÁS PRIORITÁSA

- **„1” rendkívüli prioritású egyed** (piros színnel jelölve)

A fa személy- vagy vagyonbiztonságot veszélyeztet, ezért azonnali beavatkozás szükséges. Ellenőrzés: a fa kivágása esetén nem releváns, a fa holt faként vagy kisméretű koronával történő megtartása esetén évente.

- **„2” magas prioritású egyed** (sárga színnel jelölve)

A fa nem biztonságos, ágtörésre, lehasadásra lehet számítani rövid időn belül (főként nagyobb viharok esetén), de az előírt beavatkozások végrehajtása esetén a fa még megtartható (csökkentett kockázattal). Az élőhelyi feltételek javításával a fa állapotjavulása prognosztizálható. Javasolt beavatkozás elvégzése fél éven belül. Ellenőrzés 2 évente.

- **„3” normál prioritású egyed** (zöld színnel jelölve)

A fa nem teljesen biztonságos, de normál időjárási körülmények között és bolygatás nélkül feltételezhetően nem okoz jelentősebb kárt. Rendkívüli időjárási körülmények azonban ágtöréshez vezethetnek, mely az előírt beavatkozási javaslatok végrehajtásával csökkenthető. Az élőhelyi feltételek javításával a fa hosszú távú állapotjavulása prognosztizálható. Javasolt beavatkozás elvégzése 1-2 éven belül. Ellenőrzés 2-3 évente.

Felmérés időpontja	Ssz	Info Garden az.	Fafaj latin és magyar neve	Törzskörméret(cm)	Tőzsátmérő (cm)	Törzsmagasság (m)	Famagasság(m)	Koronaátmérő(m)	Fa vitalitása "V" normál, " " csökkent, " " erősen	Külpontosság ("E" enyhé, "K" közepes, "J" Jelentős,	Műszeres vizsgálat T" H"	Kivágás egészségi állapot, károkozás miatt (X ha	Beavatkozás prioritása "1" magas, "2" normál	Gyökérzetén, gyökérnyakon azonosítható rendellenességek	Törzsön azonosítható rendellenességek	Koronaalapban, koronában azonosítható rendellenességek	Beavatkozási javaslat
2026.07.07	11	0002079NT	Tilia tomentosa Ezüsthárs	124	40	2,5	12	8	+	K			3	vízben és tápanyagban szegény talajon, járdától 2,5 m-re, kerítéstől 3,5 m-re, nyílt talajfelszínű, gyepten álló fa ép, de aszimmetrikus formájú gyökérnyak	törzsön nagy alvó rügycsomók, 2 m-en minden irányba levágott ágak némely bekorhadt, némely záródott járda felől kalluszosodott szélű sérülés a koronaalapig a törzskerület felén, megvastagodással +elhalt kéreg, kéregleválás, rovarnyílások	koronalapban szűk V elágazás szárazság, ritkás korona, levélsárgulás száraz ágak és -végek d max= 6-8 cm 1,5-2 m hosszú túlnyúló ágak É (tőút) felé, közepesen külponstos korona	- élőhelyi feltételek javítása - szárazolás* - külpontosság csökkentése
														vízben és tápanyagban	törzs enyhén dől K-DK felé	keskeny, hosszúkás korona felkötött	- élőhelyi feltételek javítása

MÓDSZERTAN

Külön oszlopban került feltüntetésre, ha az adott fa

- egészségi állapot miatt vagy károkozás veszélye miatt kivágandó („X” = igen, „H” = lábon álló holt faként megtartandó, „?” = eldöntendő).
- Ez után rögzítettem a külön oszlopokban, szövegesen feltüntetve:
- a gyökérzeten és a gyökérnyakon,
 - a törzsön, valamint
 - a koronaalapban és a koronában azonosítható rendellenességeket,
- Beavatkozási javaslatban került feltüntetésre az adott egyedre vonatkozó javaslat (külön fejezetben ismertetve a leggyakoribb beavatkozási javaslatokat).

Felmérés időpontja	Száz	Info Garden az.	Fafaj latin és magyar neve	Törzskörméret(cm)	Törzsátmérő (cm)	Törzsmagasság (m)	Famagasság(m)	Koronaátmérő(m)	Fa vitalitása "X" normál, " " csökkent, " " erősen	Kültpontosság ("E" enyhé, "K" közepes, "J" Jelentős,	Műszeres vizsgálat T" H"	Kivágás egészségi állapot, károkozás miatt (X ha	Beavatkozás prioritása "1" magas, "2" normál	Gyökérzeten, gyökérnyakon azonosítható rendellenességek	Törzsön azonosítható rendellenességek	Koronaalapban, koronában azonosítható rendellenességek	Beavatkozási javaslat
2026.07.07	11	0002079NT	Tilia tomentosa Ezüsthárs	124	40	2,5	12	8	+	K			3	vízben és tápanyagban szegény talajon, járdától 2,5 m-re, kerítéstől 3,5 m-re, nyílt talajfelszínű, gyepten álló fa ép, de aszimmetrikus formájú gyökérnyak	törzsön nagy alvó rügycsomók, 2 m-en minden irányba levágott ágak némely bekorhadt, némely záródott járdá felől kalluszosodott szélű sérülés a koronaalapig a törzskerület felén, megvastagodással +elhalt kéreg, kéregleválás, rovarnyílások	koronalapban szűk V elágazás szárazság, ritkás korona, levélsárgulás száraz ágak és -végek d max= 6-8 cm 1,5-2 m hosszú túlnyúló ágak É (főút) felé, közepesen külpontos korona	- élőhelyi feltételek javítása - szárazolás* - külpontosság csökkentése
														vízben és tápanyagban szegény talajon, járdától 2,5 m-re, kerítéstől 3,5 m-re, nyílt talajfelszínű, gyepten álló fa ép, de aszimmetrikus formájú gyökérnyak	törzsön nagy alvó rügycsomók, 2 m-en minden irányba levágott ágak némely bekorhadt, némely záródott járdá felől kalluszosodott szélű sérülés a koronaalapig a törzskerület felén, megvastagodással +elhalt kéreg, kéregleválás, rovarnyílások	koronalapban szűk V elágazás szárazság, ritkás korona, levélsárgulás száraz ágak és -végek d max= 6-8 cm 1,5-2 m hosszú túlnyúló ágak É (főút) felé, közepesen külpontos korona	- élőhelyi feltételek javítása - szárazolás* - külpontosság csökkentése

A FELMÉRÉS ADATAINAK ÖSSZEGZÉSE

VITALITÁS

Az állomány egészére vonatkozóan (70 db):

- „+” normál vitalitású egyed: 30 db
- „-„ csökkent vitalitású egyed: 30 db
- „- -„ erősen csökkent vitalitású egyed: 10 db

Csak a hársfákra vonatkozóan (52 db):

- „+” normál vitalitású egyed: 27 db
- „-„ csökkent vitalitású egyed: 21 db
- „- -„ erősen csökkent vitalitású egyed: 4 db

A faállomány vitalitása összességében közepesnek értékelhető.

A hársak külön értékelése kedvezőbb képet mutat, de egyre több fán jelentkeznek a vitalitáscsökkenés jelei,
ezért az állomány hosszú távú fenntartása érdekében az élőhelyi feltételek javítása és a szakszerű faápolási beavatkozások mielőbbi megvalósítása indokolt.

A FELMÉRÉS ADATAINAK ÖSSZEGZÉSE

KÜLPONTOSSÁG

Az állomány egészére vonatkozóan (70 db):

- „OK” középpontos egyed: 16 db
- „E” enyhén külpontos egyed: 20 db
- „K,, közepesen külpontos egyed: 25 db
- „J,, jelentősen külpontos koronájú egyed: 6 db
- Nem releváns: 3 db

Csak a hársfákra vonatkozóan (52 db):

- „OK” középpontos egyed: 6 db
- „E” enyhén külpontos egyed: 17 db
- „K,, közepesen külpontos egyed: 23 db
- „J,, jelentősen külpontos koronájú egyed: 5 db
- Nem releváns: 1 db

A hársak esetében a külpontosság hangsúlyosan jelentkezik.

A jelenség kialakulásában szerepet játszhat az **állomány sűrű telepítése, az egyedek közötti fényért folytatott verseny,** valamint a korábbi beavatkozások **(templom körüli “űrszelvénymetszés”, oroszlánfarok jelenség)** hatása.

A FELMÉRÉS ADATAINAK ÖSSZEGZÉSE

Beavatkozás prioritása

Az állomány egészére vonatkozóan (70 db):

- „1” rendkívüli prioritású egyed: 6 db
- „2” magas prioritású egyed: 17 db
- „3” normál prioritású egyed: 47 db

Csak a hársfákra vonatkozóan (52 db):

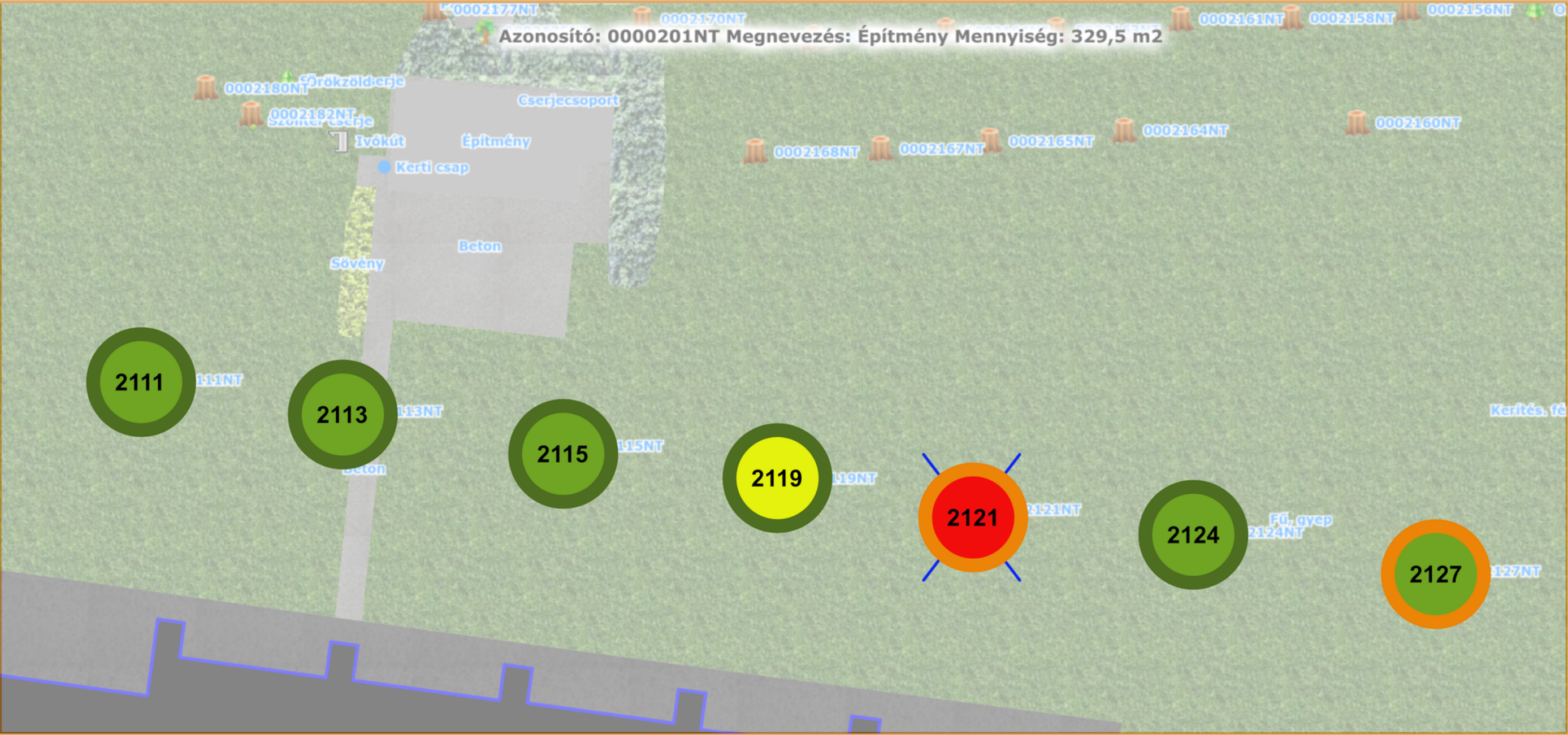
- „1” rendkívüli prioritású egyed: 6 db
- „2” magas prioritású egyed: 17 db
- „3” normál prioritású egyed: 29 db

A hársállomány esetében a 6 rendkívüli és 17 magas prioritású egyed azt mutatja, hogy a sürgős beavatkozást igénylő fák döntő többsége ehhez a meghatározó fafajhoz tartozik.

ENNEK OKA: az állomány szerkezeti adottságai, a korábbi jelentős koronabeavatkozások, valamint a kedvezőtlen termőhelyi viszonyok együttes hatása.

TÉRKÉPEK ÁTTEKINTÉSE...

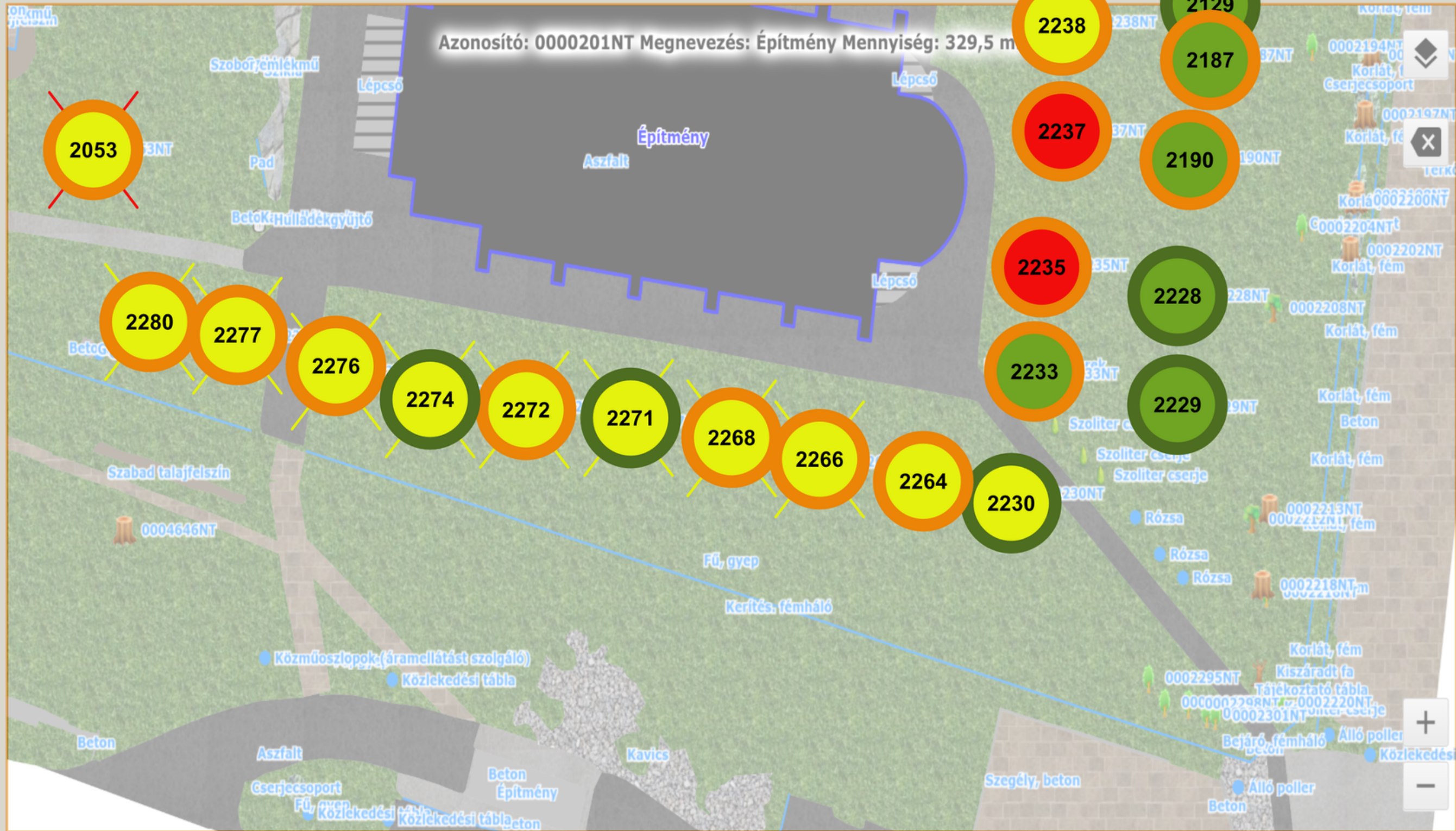

VITALITÁS	 2030	erősen csökkent vitalitású egyed	 2277	csökkent vitalitású egyed	 2065	normál vitalitású egyed
PRIORITÁS	 2090	rendkívüli prioritású egyed	 2264	magas prioritású egyed	 2229	normál prioritású egyed
KIVÁGÁS?	 2053	kivágandó	 2266	eldöntendő	 2121	holtfaként megtartandó

2277

erősen csökkent vitalitású egyed

2277

csökkent vitalitású egyed

2065

normál vitalitású egyed

CÉLOK, FELADATOK

Állományszintű kezelési javaslatok

- Állományszintű fametszés: szélterhelésnek kitett, kinyúló ágak egységes kurtítása
- Megújító hajtások megőrzése: A nagy ághelysebek körüli hajtások rendszeres kurtítása (CODIT)
- Rendszeres magoncirtás a kerítés mentén

Fapótlási koncepció kidolgozása

- Diverzebb állomány kialakítása
- Megfelelő fa a megfelelő helyre
- Szárazságtűrő fajok alkalmazása
- Korosztályi diverzitás

Monitoring és felülvizsgálat

A faállomány állapotának nyomon követése érdekében javasolt a teljes állomány, rendszeres, legalább háromévenkénti felülvizsgálata.

ÉLŐHELYI FELTÉTELEK JAVÍTÁSA

Védett diófacincér a vizsgált fák egyikén

Zöld javak helyben történő kezelése

- Hatékony vízmegtartás
- Folyamatos talajjavítás
- Természetes televényképzés
- Költséghatékony “zöldhulladék”-kezelés

Csapadékvíz-helybentartási és élőhelyfejlesztési javaslatok

Természetalapú csapadékvíz-gazdálkodási megoldások alkalmazása:

- Templom tetőfelületéről érkező csapadékvíz megtartása a fák közelében
- Rákóczi út menti csapadékvíz-elvezető rendszerből érkező csapadék helyben tartása és beszivárogtatása

Mulcsozási javaslatok

Természetvédelmi és élőhely-fejlesztési javaslatok

- Mesterséges odúk kihelyezése
- Védett élőlények élőhelyének védelme

FONTOS!

A holtfa megőrzése minden esetben a személy- és vagyonbiztonsági szempontok elsődlegességének figyelembevételével javasolt

ÖSSZEFOGLALÓ

A templomkertben kialakult faállomány jelentős tájképi, ökológiai és településképi értéket képvisel, ezért hosszú távú megőrzése és szakszerű kezelése indokolt.

A fákon általánosan megfigyelhetők a **víz- és tápanyaghiányra utaló tünetek.**

Az **állomány sűrű telepítése** következtében a fák koronájának fejlődése korlátozott volt, ezért számos egyed hosszú, túlnyúló, csúcsnehéz ágakat fejlesztett.

A néhány évvel ezelőtt végrehajtott jelentős mértékű csonkolások és palástra metszések következtében kialakult nagyméretű ághelysebek és a fokozódó klímahatások együttesen hozzájárulhattak az állomány jelenlegi állapotromlásához.

A megtartható fák hosszú távú fennmaradása érdekében kiemelten fontos az élőhelyi feltételek javítása – különösen a csapadékvíz helyben tartását és a talaj vízháztartásának javítását célzó intézkedések megvalósítása –, **valamint a szakszerű, fokozatos faápolási beavatkozások elvégzése.**

A BEAVATKOZÁSOK ELMARADÁSÁNAK VÁRHATÓ KÖVETKEZMÉNYEI

Amennyiben a javasolt faápolási és állománykezelési beavatkozások nem valósulnak meg, a faállomány állapotának további fokozatos romlása prognosztizálható.

A kockázat csökkentése érdekében javasolt a terület megfelelő **figyelmeztető táblákkal** történő ellátása, amelyek felhívják a látogatók figyelmét arra, hogy viharos időjárás esetén kerüljék a fák közvetlen környezetében való tartózkodást.

Javasolt olyan **felelősségbiztosítás** fenntartása vagy megkötése, amely fedezetet nyújthat a faállomány által okozott személyi sérülésekre és vagyoni károkra .

A jelen szakvéleményben javasolt intézkedések megvalósítása a kockázat teljes megszüntetését nem garantálja (ez nem lehetséges), azonban annak mértékét jelentősen csökkentheti, miközben elősegíti a faállomány hosszú távú fenntarthatóságát és biztonságos fenntartását.

KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!